

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО
КАФЕДРА ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

ЛЕКЦІЯ №3

**НАУКОВА ТА ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ НАУКОВО-
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ**

з дисципліни «Програмно-нормативні основи діяльності науково-
педагогічного працівника вищої школи»
для аспірантів другого року навчання

Виконавець:
доцент Ріпак М.О.

План

1. Мета і завдання наукової та інноваційної діяльності у закладах вищої освіти.
2. Інтеграція наукової та інноваційної діяльності закладів вищої освіти і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук.
3. Організація наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності науково-педагогічних працівників.
4. Організаційні форми провадження наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності.
5. Перелік основних видів наукової роботи науково-педагогічних працівників ЗВО.

1. Мета і завдання наукової та інноваційної діяльності у закладах вищої освіти.

Відповідно до Законів України «Про вищу освіту» та «Про наукову та науково-технічну діяльність», ЗВО розробляють стратегію та перспективні напрями освітньої, наукової та інноваційної діяльності. Стратегія розвитку наукової діяльності є складовою загальної стратегії ЗВО, та основою для формування тактичних заходів.

Наукова, науково-технічна та інноваційна діяльність у закладах вищої освіти є невід'ємною складовою освітньої діяльності і провадиться з метою інтеграції наукової, освітньої і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Провадження наукової і науково-технічної діяльності університетами, академіями, інститутами є обов'язковим.

Суб'єктами наукової та інноваційної діяльності є наукові, науково-педагогічні працівники, особи, які навчаються у закладах вищої освіти, інші працівники закладів вищої освіти, а також працівники підприємств, які

спільно з закладами вищої освіти провадять наукову та інноваційну діяльність.

Основною метою наукової та інноваційної діяльності є здобуття нових наукових знань шляхом проведення наукових досліджень і розробок та їх спрямування на створення і впровадження нових конкурентоспроможних технологій, видів техніки, матеріалів тощо для забезпечення інноваційного розвитку суспільства, підготовки фахівців інноваційного типу.

Основними завданнями наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності закладів вищої освіти є:

- 1) одержання конкурентоспроможних наукових і науково-прикладних результатів;
- 2) застосування нових наукових, науково-технічних знань під час підготовки фахівців з вищою освітою;
- 3) формування сучасного наукового кадрового потенціалу, здатного забезпечити розробку та впровадження інноваційних наукових розробок.

2. Інтеграція наукової та інноваційної діяльності закладів вищої освіти і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук.

Інтеграція наукової та інноваційної діяльності закладів вищої освіти і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук здійснюється з метою розроблення та виконання пріоритетних наукових програм, проведення наукових досліджень, експериментальних розробок тощо на засадах поєднання кадрових, фінансових, технічних та організаційних ресурсів відповідно до законодавства.

Основними напрямками інтеграції наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності закладів вищої освіти і наукових установ Національної академії наук України, національних галузевих академій наук є:

- 1) участь у розробленні та виконання державних цільових програм економічного і соціального розвитку;
- 2) проведення спільних наукових досліджень, експериментальних та інноваційних розробок тощо, у тому числі за рахунок державного бюджету та власних надходжень;
- 3) участь у створенні науково-навчальних, науково-дослідних об'єднань, інноваційних структур та інших організаційних форм кооперації;
- 4) впровадження спільно створених інноваційних продуктів у виробництво, інші галузі економіки тощо;
- 5) забезпечення набуття, охорони та захисту прав інтелектуальної власності на результати наукової та науково-технічної діяльності;
- 6) провадження спільної видавничої та інформаційно-ресурсної діяльності;
- 7) залучення закладами вищої освіти наукових працівників з наукових установ і організацій Національної академії наук України, національних галузевих академій наук та науковими установами і організаціями академій науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти на основі трудового договору (контракту) для провадження освітньої і наукової діяльності, зокрема до підготовки аспірантів і докторантів, підготовки та експертизи підручників, навчальних посібників, освітніх програм та стандартів вищої освіти для забезпечення навчального процесу у вищій школі;
- 8) організація на базі наукових установ і організацій Національної академії наук України, національних галузевих академій наук наукових досліджень молодих вчених, докторантів та аспірантів, систематичної виробничої практики студентів закладів вищої освіти із забезпеченням їх безпосередньої участі у проведенні наукових досліджень.

3. Організація наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

Наукова і науково-технічна робота у вищих навчальних закладах є невід'ємною складовою їхньої діяльності і здійснюється з метою інтеграції наукової, навчальної і виробничої діяльності в системі вищої освіти. Ця інтеграція забезпечується через:

- єдність змісту освіти і програм наукових досліджень;
- створення стандартів вищої освіти, підручників та навчальних посібників з урахуванням досягнень науки і техніки;
- безпосередню участь суб'єктів науково-педагогічного процесу в науково-дослідних роботах, що проводяться у ВЗО;
- виконання науково-педагогічними працівниками наукових досліджень у межах основного робочого часу;
- організацію науково-комунікаційних заходів, олімпіад, конкурсів тощо.

Наукова та інноваційна діяльність у закладах вищої освіти провадиться відповідно до законодавства про освітню, наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність. Державні органи, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, формують політику наукової і інноваційної діяльності, яка здійснюється безпосередньо закладами вищої освіти на засадах автономії.

Центральний орган виконавчої влади у сфері освіти і науки:

1) розробляє відповідно до законодавства пропозиції щодо обсягу бюджетного фінансування наукової та інноваційної діяльності закладів вищої освіти, інших підприємств, установ та організацій, що діють у системі вищої освіти;

2) погоджує рішення про утворення науково-навчальних і науково-дослідних об'єднань, що провадять наукову, науково-технічну та інноваційну діяльність спільно з науковими установами і організаціями Національної академії наук України, національних галузевих академій тощо;

3) розробляє державні цільові програми, спрямовані на обладнання закладів вищої освіти сучасними приладами, науковим обладнанням, навчальними лабораторіями, інформаційно-телекомунікаційними мережами тощо, з урахуванням їхніх запитів.

Наукові дослідження, що проводяться за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, фінансуються державними органами та органами місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, незалежно від фінансування освітньої діяльності. У першочерговому порядку фінансуються фундаментальні дослідження, а також прикладні науково-дослідні роботи, що виконуються в межах основних напрямів розвитку науки і техніки. Державні органи та органи місцевого самоврядування, до сфери управління яких належать заклади вищої освіти, за результатами наукової діяльності закладів вищої освіти визначають для них обсяг фінансування наукової діяльності за окремими бюджетними програмами. Заклади вищої освіти на конкурсних засадах формують тематику науково-дослідних робіт і самостійно затверджують тематичні плани наукової діяльності.

Держава економічно заохочує підприємства різних форм власності до співпраці з закладами вищої освіти щодо виконання науково-інноваційних проектів, підготовки і перепідготовки фахівців з вищою освітою, проведення практики студентів.

Заклад вищої освіти, який провадить наукову діяльність, що має важливе значення для науки, економіки та виробництва, і хоче отримати відповідну державну підтримку, має право пройти державну атестацію відповідно до [Закону України](#) "Про наукову і науково-технічну діяльність".

4. Організаційні форми провадження наукової, науково-технічної та інноваційної діяльності

Наукова та інноваційна діяльність може провадитись закладами вищої освіти, у тому числі через створені ними юридичні особи, предметом діяльності яких є доведення результатів наукової і науково-технічної діяльності закладу вищої освіти до стану інноваційного продукту та його подальша комерціалізація.

До виконання наукових і науково-технічних робіт у закладі вищої освіти можуть залучатися науково-педагогічні, наукові і педагогічні працівники, інші працівники закладів вищої освіти, особи, які навчаються у закладі вищої освіти, а також працівники інших організацій.

Для проведення наукової і науково-технічної роботи, її інтеграції з освітньою і виробничою діяльністю у вищому закладі освіти можуть утворюватися різноманітні структурні підрозділи:

- навчально-науково-виробничі центри (комплекси, інститути), що об'єднують споріднені факультети, коледжі, технікуми, наукові, науково-дослідні, науково-виробничі і проектні інститути, дослідні станції, кафедри, наукові лабораторії, конструкторські бюро, навчально-дослідні господарства, навчально-виробничі комбінати, експериментальні заводи, фабрики, фірми, клінічні бази установ медичної освіти, полігони, технопарки, інші підрозділи;
- навчально-наукові центри (комплекси, інститути), що об'єднують споріднені факультети, кафедри, наукові лабораторії, центри, інші підрозділи, які забезпечують підготовку фахівців з певних напрямів, спеціальностей та проводять наукові дослідження з певного напрямку;
- науково-дослідні центри (комплекси, інститути), що об'єднують споріднені наукові лабораторії, центри, інші підрозділи за певним напрямом науково-дослідної роботи.

5. Перелік основних видів наукової роботи науково-педагогічних працівників ВЗО.

До основних видів наукової роботи належать:

1. Виконання планових наукових досліджень із звітністю в таких формах:
  - науково-технічний звіт;
  - дисертація (докторська, кандидатська);
  - монографія;
  - підручник, навчальний посібник, словник, довідник;
  - наукова стаття в журналах, реферованих виданнях, інших виданнях;
  - заявка на видачу охоронних документів;
  - тези доповіді на конференціях, симпозіумах, семінарах.
2. Рецензування монографій, підручників, навчальних посібників, словників, довідників, дисертацій, авторефератів, наукових статей, наукових проектів, тематичних планів тощо.
3. Доопрацювання для перевидання монографій, підручників, навчальних посібників, словників, довідників.
4. Керівництво науковою роботою студентів з підготовкою:
  - наукової статті;
  - заявки на видачу охоронних документів;
  - роботи на конкурс;
  - доповіді на конференцію.